

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA – 4101-18-04/2013
P/13/066

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/066 Efekty kształcenia w szkołach niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Wiesław Pietrzyk, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 86790 z dnia 2 września 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Technikum Fryzjerskie w Częstochowie ¹ Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Katowicach ² , Częstochowa (42-202), ul. Jagiellońska 141, regon 243098611.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Janusz Limbach, Dyrektor Szkoły. (dowód: akta kontroli str. 3-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie³ działalność kontrolowanej jednostki w zakresie efektywności kształcenia, w latach szkolnych 2010/2011 – 2012/2013.

Formułując ocenę pozytywną NIK uwzględniła w szczególności: spełnianie wymogów formalno-prawnych niezbędnych do posiadania uprawnień szkoły publicznej, odpowiednie wyposażenie w nowoczesne pomoce dydaktyczne a także zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu oraz prawidłową organizację i realizację procesu dydaktycznego w Szkole przez wykwalifikowaną kadrę nauczycieli.

NIK zauważa jednak niską zdawalność egzaminów maturalnych w kontrolowanym okresie i spadek w 2013 roku (w porównaniu do roku 2010) liczby uczniów, którzy zdali egzamin maturalny a także niższe średnie wyniki Szkoły z tego egzaminu od średnich wyników w kraju. Wzrosła natomiast w 2013 roku średnia zdawalność egzaminów potwierdzających uzyskanie kwalifikacji zawodowych.

Oceniając efektywność pracy Szkoły, NIK uwzględniła jednak nie tylko przeciętne wyniki uzyskiwane przez uczniów na egzaminach zewnętrznych ale również działania podejmowane przez Dyrektora Szkoły na rzecz poprawy wskaźników nauczania.

¹ Technikum Fryzjerskie, zwane dalej „Szkołą” funkcjonowało w ramach Zespołu Szkół Zawodowych w skład, którego wchodziły również Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla młodzieży, Zaoczne Liceum Ogólnokształcące, Technikum Zaoczne dla Dorosłych, Policealne Studium Zawodowe, Policealne Studium Ekonomiczne dla Dorosłych.

² Organ prowadzący, zwany dalej „ZDZ”.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego.

1. Organizacja szkoły.

1.1. Podstawy formalno-prawne funkcjonowania szkoły.

Opis stanu
faktycznego

W dniu 22 sierpnia 2005 r.⁴ Technikum Fryzjerskie zostało wpisane do ewidencji szkół niepublicznych prowadzonej przez Prezydenta Miasta Częstochowy⁵.

Dane zawarte w zaświadczeniu o wpisie do ewidencji spełniały wymogi art. 82 ust. 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁶. Określono w nim m.in. zakres kształcenia, tj. technik usług fryzjerskich oraz ustalono datę rozpoczęcia działalności na dzień 1 września 2005 r.

W dniach 28 listopada 2007 r. i 11 września 2013 r. dokonano zmian w treści zaświadczenia, w związku ze zmianą adresu Szkoły oraz nadaniem jej imienia.

(dowód: akta kontroli str. 7-8a)

Decyzją Prezydenta Częstochowy z 22 sierpnia 2005 r.⁷ Technikum Fryzjerskie otrzymało uprawnienia szkoły publicznej na okres od 1 września 2005 r. do odwołania⁸.

(dowód: akta kontroli str. 9-16)

W okresie objętym kontrolą, zgodnie z wymogami dwóch rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej⁹ z 26 czerwca 2007 r.¹⁰ oraz z 23 grudnia 2011 r.¹¹ w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, Szkoła realizowała zadania edukacyjne w cyklu czteroletnim w grupie zawodów technik usług fryzjerskich.

(dowód: akta kontroli str. 7-16, 28-42)

1.2. Zgodność statutu szkoły z przepisami prawnymi.

Opis stanu
faktycznego

Stosownie do art. 84 ust 1 ustawy u.s.o., Szkoła (będąca jednostką organizacyjną ZDZ włączona w strukturę Zespołu Szkół w Częstochowie) działała na podstawie Statutu nadanego przez organ prowadzący, Prezesa Zarządu ZDZ zarządzeniem z 24 czerwca 2005 r. w sprawie powołania Technikum Fryzjerskiego i jego wewnętrznej organizacji¹².

Zarządzeniem z 27 sierpnia 2012 r.¹³ organ prowadzący dokonał zmian w Statucie Szkoły w zakresie m.in. nazwy i numeru zawodu. Informację o ww. zmianach ZDZ przekazał w dniu 6 listopada 2012 r. do Wydziału Edukacji Urzędu Miejskiego w Częstochowie.

(dowód: akta kontroli str. 3-5, 17-43)

Szkoła realizowała cele i zadania określone w ustawie o oświacie, a Statut zawierał wszystkie elementy przewidziane w art. 84 ust. 2 tej ustawy.

W Statucie określono m.in. że na zajęciach lekcyjnych obejmujących nauczanie języków obcych i technologię informatyczną oraz pracownię fryzjerską oddziały mogły być dzielone na grupy. Szkoła udzielała uczniom pomocy psychologicznej i pedagogicznej, współpracując w tym zakresie z poradnią psychologiczno-pedagogiczną oraz innymi ośrodkami (poradniami specjalistycznymi świadczącymi doradztwo i pomoc uczniom i nauczycielom). Za sprawowanie nadzoru pedagogicznego odpowiedzialny był Dyrektor Szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 3-5, 17-43)

W badanym okresie Wewnętrzny System Oceniania klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w Technikum Fryzjerskim stanowił integralną część Statutu. Został zatwierdzony na posiedzeniu Rady Pedagogicznej Szkoły w dniu 30 listopada 2010 r. i stanowił wyciąg ze szczegółowych warunków i sposobu

⁴ Zaświadczenie nr ES.4320-156/05.

⁵ Wniosek z 15 lipca 2005 r.

⁶ Ustawa o systemie oświaty zwana dalej „u.s.o.” – Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.

⁷ Nr decyzji ES.4320-156/05.

⁸ Od ww. decyzji przysługiwało odwołanie do Kuratora Oświaty w Katowicach za pośrednictwem Prezydenta Częstochowy w terminie 14 dni od daty jej doręczenia.

⁹ Zwane dalej „MEN”.

¹⁰ Dz. U. Nr 124 poz. 860.

¹¹ Dz. U. z 2012 r. poz. 7.

¹² Nr zarządzenia 26/05.

¹³ Nr zarządzenia 18/12.

oceniań wewnątrzklasowego w szkołach ZDZ, w zakresie dotyczącym Technikum Fryzjerskiego.

(dowód: akta kontroli str. 31, 44-70)

WSO zawierał elementy odpowiadające celom określonym w § 3 ust 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych¹⁴.

(dowód: akta kontroli str. 58-60)

W badanym okresie uprawnione organy zewnętrzne, w tym właściwe kuratorium oświaty nie przeprowadziło ewaluacji oraz kontroli spełniania uprawnień szkoły publicznej i przestrzegania przepisów prawa przez Szkołę.

W wyniku przeprowadzonych ewaluacji wewnętrznych Zespołu Szkół, stwierdzono konieczność rozszerzenia ilości zajęć pozaszkolnych związanych z usługami fryzjersko-kosmetycznymi dla potrzeb lokalnego środowiska (ewaluacja w roku szkolnym 2010/2011) zwiększenie ilości zajęć pozalekcyjnych i objęcie tymi zajęciami większej liczby młodzieży, wdrażanie nowych, skutecznych metod pracy z uczniem (2011-2012) zwiększenie zainteresowania i udział rodziców w procesie planowania nauczania (2012-2013).

(dowód: akta kontroli str. 62-95)

1.3. Sposób i źródła finansowania działalności szkoły.

Opis stanu
faktycznego

Źródłem finansowania działalności Szkoły było chesne (wnoszone w okresach miesięcznych) i wpisowe wnoszone jednorazowo przez uczniów, dotacje z budżetu państwa w zakresie przewidzianym obowiązującymi przepisami oraz dotacje przedmiotowe ZDZ.

W latach 2010-2012 Szkoła pobierała wpisowe w wysokości 100,00 zł natomiast chesne w wysokości 150,00 zł¹⁵. W 2013 r. wysokość wpisowego i chesnego uległa obniżeniu odpowiednio do kwoty 50,00 zł, i 120,00 zł, i jak wyjaśnił Dyrektor Szkoły wpływ na obniżkę opłat miała dobra kondycja finansowa Szkoły.

Sposób pozyskiwania ww. środków był zgodny z zasadami określonymi w Statucie.

(dowód: akta kontroli str. 25, 41-42, 96-101)

W latach 2010-2012 roczne koszty Szkoły w przeliczeniu na jednego ucznia równały się przychodom i wynosiły odpowiednio 6 854,04zł, 7 834,08 zł i 8 461,08 zł. Przychody i koszty ogółem na 1 ucznia w 2012 r. wzrosły o 19,2 % w stosunku do roku 2010.

(dowód: akta kontroli str. 102-111)

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

Ocena cząstkowa

2. Wyposażenie szkoły do realizacji jej celów statutowych oraz zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki i pobytu w szkole.

2.1. Wyposażenie szkoły w sprzęt i pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstaw programowych.

Opis stanu
faktycznego

Szkoła posiadała wyposażenie niezbędne do realizacji programu nauczania zalecane w rozporządzeniach Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. i 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół¹⁶.

W szkolnych programach nauczania z języka polskiego, języków obcych, informatyki i biologii określono konieczność wykorzystywania w toku prowadzonych lekcji klasycznych

¹⁴ Dz. U. Nr 83 poz. 562, zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie klasyfikowania uczniów”.

¹⁵ Zarządzenie Prezesa ZDZ nr 16/10 z 6 września 2010 r. Prezes wprowadził bonifikaty dla osób wplacających za cały rok z góry opłata była pomniejszona o jedną opłatę miesięczną, natomiast od osób wplacających za cały semestr „z góry” opłata była pomniejszona o 50% jednej opłaty miesięcznej.

¹⁶ Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17 i Dz. U. z 2012 r. poz. 977.

podręczników, słowników, publikacji i tablic poglądowych oraz wykorzystywanie nowoczesnych elektronicznych pomocy dydaktycznych, w tym wykorzystanie Internetu.

(dowód: akta kontroli str. 112-128)

Pracownie, w których odbywały się zajęcia dydaktyczne były wyposażone zgodnie z zaleceniami Ministra Edukacji Narodowej ujętymi w przywołanych powyżej rozporządzeniach.

Pracownie językowe (j. polskiego, angielskiego i niemieckiego) oraz pracownia do nauki biologii były wyposażone w niezbędne pomoce dydaktyczne, w tym tablice multimedialne, telewizory (40 lub 42"), komputery, rzutniki multimedialne wraz z niezbędnym oprogramowaniem i nośniki elektroniczne (e-booki). Ponadto, pracownię językową wyposażono w stanowisko nauczycielskie z mikserem i konsolą oraz 16 stanowisk uczniowskich typu Nordweco wyposażonych w słuchawki i mikrofony. W ww. pracowniach były umieszczone przedmiotowe wizualizacje ściennie. Do dyspozycji uczniów i nauczycieli była biblioteka szkolna stanowiąca jednocześnie multimedialne centrum informacyjne.

Dwie pracownie komputerowe były wyposażone w 38 zestawów komputerowych marki Dell, 2 rzutniki o krótkiej ogniskowej, 6 tabletów oraz słuchawki i głośniki. Ww. sprzęt był wyposażony w niezbędne oprogramowanie. Na terenie Szkoły uczniowie mieli dostęp do sieci bezprzewodowej Wi-Fi.

Ponadto na terenie Szkoły zlokalizowano 3 w pełni wyposażone pracownie do nauki zawodu z 48 stanowiskami.

Zajęcia z wychowania fizycznego odbywały się na przyszkolnym boisku (w zależności od potrzeb gry w koszykówkę lub w siatkówkę) oraz w wynajmowanej przez Szkołę sali gimnastycznej. Na terenie Szkoły uczniowie mieli możliwość korzystania z w pełni wyposażonej siłowni.

(dowód: akta kontroli str. 129-155)

Ankietowani¹⁷ uczniowie (100 %) ocenili, że budynek Szkoły był schludny, przestronny i czysty. W czasie zajęć lekcyjnych wszyscy (56 % odpowiedzi) lub większość nauczycieli (32 %) korzystała z pomocy dydaktycznych i multimedialnych dostępnych w Szkole, 12 % uczniów było odmiennego zdania.

Wszyscy nauczyciele uznali, że wyposażenie w pomoce dydaktyczne do nauczania przedmiotów, których uczyli było wystarczające do realizacji programu nauczania, pomoce dydaktyczne, którymi się posługiwali podczas lekcji były nowoczesne, warunki lokalowe w szkole takie jak np. wielkość i ilość sal lekcyjnych były odpowiednie do realizacji programu nauczania.

Wszyscy rodzice ocenili, że liczba uczniów w klasie, do której uczęszczały ich dzieci była odpowiednia a budynek szkoły, był odpowiednio przystosowany do prowadzenia nauki.

(dowód: akta kontroli str. 156-207, 208-272, 273-338)

2.2. Zapewnienie w szkole bezpiecznych i higienicznych warunków nauki.

Opis stanu faktycznego

W okresie poddanym kontroli w Szkole zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki pobytu, co potwierdziły kontrole przeprowadzone przez pracowników Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Częstochowie¹⁸.

Dyrektor Szkoły stosownie do § 3 ust 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach¹⁹, rokrocznie²⁰ wywiązywał się z obowiązku przeprowadzenia kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Szkoły. W toku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono

¹⁷ Udział w ankiecie wzięło 32 uczniów i nauczycieli oraz 25 rodziców z klas II-IV.

¹⁸ Protokoły kontroli z 7 października 2010 r. (nr NS-HDM.432-485-T.J/10), z 21 września 2011 r. (nr 457/1205/NS/HDM/11), z 13 września 2012 r. (nr 537/1205/NS/HDM/12) i z 25 września 2013 r. (nr 567/1205/NS/HDM/13).

¹⁹ Dz. U. z 2003 r. Nr 6 poz. 69, ze zm.

²⁰ Protokół kontroli z 25 sierpnia 2010 r. (nr 18), z 17 sierpnia 2011 r. (nr 19), z 14 sierpnia 2012 r. (nr 20) i z 19 sierpnia 2013 r. (nr 21).

nieprawidłowości a informacje o wynikach kontroli były przekazywane organowi prowadzącemu.

(dowód: akta kontroli str. 339-371)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

3. Efekty dydaktyczne szkoły.

3.1. Wyniki klasyfikacji i promocji uczniów w wewnętrznym systemie oceniania.

Opis stanu faktycznego

W latach szkolnych 2010/2011-2012/2013 w Technikum Fryzjerskim utworzono 10 oddziałów. Liczba uczniów na początku poszczególnych lat szkolnych wynosiła ogółem 191 uczniów, odpowiednio 61, 67 i 63. Na koniec poszczególnych lat liczba uczniów uległa zmniejszeniu o 2,6 % (o 5 uczniów) i wynosiła odpowiednio 57, 66 i 63 uczniów.

Promocję na koniec roku szkolnego w ww. latach szkolnych uzyskało ogółem 178 uczniów, odpowiednio 55, 64 i 59 uczniów. Promocji nie uzyskało 8 uczniów (odpowiednio 2, 2 i 4). Stosunek liczby uczniów niepromowanych ogółem do liczby uczniów na koniec roku szkolnego wynosił ogółem 4,3 %.

(dowód: akta kontroli str. 372)

W Szkole stosowano zasady klasyfikowania i promowania uczniów wynikające z WSO, w tym m.in. stosownie do § 3 pkt 3 i pkt 5 rozporządzenia w sprawie klasyfikacji uczniów nauczyciele ustalali bieżące i śródroczne oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych oraz śródroczne oceny klasyfikacyjne z zachowania, według skali i w formach przyjętych w WSO, który był zgodny z § 13 ust. 2 i § 15 ust. 3 cytowanego rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 373)

W latach szkolnych 2010/2011 -2012/2013 średnio dziewięciu uczniów osiągało oceny powyżej średniej 4,75. Dwóch uczniów powtarzało klasę w roku szkolnym 2012/2013. Uczniowie nie uzyskali promocji do następnej klasy (oceny niedostateczne) średnio z 4 przedmiotów (odpowiednio 4, 4, i 3 przedmioty/oceny). Średnia liczba egzaminów poprawkowych w ww. okresie wynosiła 3 (odpowiednio 1, 5 i 4).

(dowód: akta kontroli str. 374)

W latach szkolnych 2010/2011 – 2012-2013 odnotowano 24 przypadki rezygnacji uczniów z nauki w trakcie cyklu szkolenia, w tym w 7 przypadkach uczniowie nie podjęli nauki, pomimo iż zostali zapisani do Szkoły, w pozostałych przypadkach zrezygnowali z powodu zmiany szkoły, z przyczyn ekonomicznych lub zmiany miejsca zamieszkania.

(dowód: akta kontroli str. 375-376)

W sprawie dalszych losów absolwentów Dyrektor wyjaśnił, że szacunkowo 70 % z nich podejmuje pracę w wyuczonym zawodzie w kraju i za granicą. Część absolwentów podejmuje pracę w szkołach policealnych na kierunkach pokrewnych (kosmetologia). Trzy osoby prowadzą własne gabinety fryzjerskie i trzy osoby podjęły pracę w Technikum Fryzjerskim (dwie ukończyły studia wyższe i uzyskały kwalifikacje pedagogiczne do nauczania przedmiotów zawodowych, jedna ukończyła kurs pedagogiczny i jako nauczyciel zawodu prowadzi zajęcia praktyczne).

(dowód: akta kontroli str. 377)

3.2. Wyniki uczniów szkoły uzyskane na egzaminach zewnętrznych.

Opis stanu faktycznego

W latach szkolnych 2010/2011 – 2012/2013 Szkołę opuściło odpowiednio 38, 35 i 27 absolwentów.

Do egzaminu maturalnego przystąpiło w ww. latach odpowiednio 20 (53 %), 27 (77 %) i 23 uczniów (85 %), natomiast świadectwo dojrzałości uzyskało, odpowiednio: 14 uczniów (70 % uczniów, którzy przystąpili do egzaminu), 15 uczniów (55,5 %) i 14 (60,9 %) uczniów. Średnia zdawalność egzaminów maturalnych w ww. okresie wynosiła 62,1 %. W 2013 r. w porównaniu do 2010 r. liczba uczniów, którzy zdali egzamin maturalny spadła o 9,1 %.

Do egzaminu potwierdzającego uzyskanie kwalifikacji zawodowych przystąpiło w ww. latach odpowiednio 31 (82 %), 27 (77 %) i 27 uczniów (100 %), natomiast dyplom zawodowy

uzyskało odpowiednio 17 uczniów (54,8 %), 24 uczniów (88,8 %) i 22 (81,5 %) zdających uczniów. Średnia zdawalność egzaminów zawodowych w ww. okresie wynosiła 75 % i w 2013 r. wzrosła w porównaniu do 2010 r. o 26,7 %.

(dowód: akta kontroli str. 378-379)

W badanym okresie, średnie wyniki egzaminu maturalnego były niższe od średnich wyników w kraju.

W roku szkolnym 2010/2011 do obowiązkowego egzaminu maturalnego z j. polskiego i matematyki przystąpiło 20 uczniów Szkoły. Średni wynik zdających z j. polskiego wyniósł 39,5 % i był niższy o 14,1 % od średniego wyniku zdających w kraju, który wynosił 53,6 %. Średni wynik z matematyki 28,2 % był niższy o 20 % od średniej krajowej, która wynosiła 48,2 %. Średni wynik z j. angielskiego (17 zdających) wyniósł 57,5 i był niższy o 12,2 % od średniej krajowej (69,7 %) i średni wynik z j. niemieckiego (3 zdających) wyniósł 45,3 % i był niższy o 12,5 od średniej krajowej (57,8 %).

W roku szkolnym 2011/2012 do obowiązkowego egzaminu maturalnego z j. polskiego i matematyki przystąpiło 27 uczniów Szkoły. Średni wynik zdających z j. polskiego wyniósł 41 % i był niższy o 13 % od średniego wyniku zdających w kraju, który wynosił 54 %. Średni wynik z matematyki 28 % był niższy o 28 % od średniej krajowej, która wynosiła 56 %. Średni wynik z j. angielskiego (20 zdających) wyniósł 51% i był niższy o 17 % od średniej krajowej (68 %) i średni wynik z j. niemieckiego (7 zdających) wyniósł 42 % i był niższy o 21% od średniej krajowej (63 %). Z przedmiotu dodatkowego wiedzy o społeczeństwie (2 zdających) średni wynik wyniósł 26 % i był niższy o 15 % od średniej krajowej, która wynosiła 41 %.

W roku szkolnym 2012/2013 do obowiązkowego egzaminu maturalnego z j. polskiego i matematyki przystąpiło 23 uczniów Szkoły. Średni wynik zdających z j. polskiego wyniósł 42,8 % i był niższy o 12,2 % od średniego wyniku zdających w kraju, który wynosił 55 %. Średni wynik z matematyki 25,7 % był niższy o 29,3 % od średniej krajowej, która wynosiła 55 %. Średni wynik z j. angielskiego (21 zdających) wyniósł 39,6% i był niższy o 28,4 % od średniej krajowej (68 %) i średni wynik z j. niemieckiego (2 zdających) wyniósł 40,5 % i był niższy o 17,5% od średniej krajowej (58 %). Z przedmiotu dodatkowego biologii (6 zdających) średni wynik wyniósł 33 % i był niższy o 11 % od średniej krajowej, która wynosiła 44 %.

W 2013 r. z języka angielskiego pozycja Szkoły, według skali staninowej²¹, po przeprowadzonym egzaminie maturalnym zawierała się w przedziale 3 (niski) i w porównaniu do lat 2011-2012 uległa obniżeniu o jedną pozycję. W 2013 r. z języka niemieckiego pozycja Szkoły na tej skali zawierała się w przedziale 4 (niżej średni) i wzrosła w odniesieniu do 2012 o jedną pozycję (w 2011 r. osiągnięto przedział 4 niżej średni). Z języka polskiego w 2013 r. pozycja Szkoły zawierała się w przedziale 4 niżej średni i wzrosła w porównaniu do lat poprzednich o jedną pozycję. Z matematyki w latach 2012-2013 pozycja Szkoły zawierała się w przedziale 3 (niski) i uległa obniżeniu w odniesieniu do 2011 r. o jedną pozycję.

Wyniki z dwóch przedmiotów dodatkowych, tj. z wiedzy o społeczeństwie i biologii, plasowały Szkołę w przedziale 2 (bardzo niski - wos) i w przedziale 5 (średni²² - biologia).

Uczniowie Szkoły nie wybierali do zdawania egzaminu maturalnego przedmiotów na poziomie rozszerzonym.

(dowód: akta kontroli str. 381-386)

Dyrektor Szkoły interpretując ww. wyniki wskazał, że „(...) do Technikum Fryzjerskiego przychodzili uczniowie posiadający niskie wskaźniki wiedzy. (...) Porównywanie wyników końcowych, odnoszących się do poziomu wiedzy z jednego przedmiotu (np. j. polski, matematyka) w szkole ponadgimnazjalnej, obarczone jest błędem statystycznym, (...) gdyż są one porównywane do bloków przedmiotowych z gimnazjum np.: wyniki egzaminu maturalnego z matematyki w szkole średniej są porównywane do wyników części

²¹ Obliczane według dziewięciostopniowej znormalizowanej Skali Staninowej, pozwalającej na przybliżone porównanie osiągnięć uczniów opracowana na podstawie rozkładu normalnego wyników poprzez uporządkowanie wyników surowych od wyniku najniższego do najwyższego.

²² Brak porównania do innych lat wynika z faktu, że uczniowie wybrali przedmioty dodatkowe tylko w 2012 r.

matematyczno-przyrodniczej i analogicznie dotyczy to części humanistycznej w odniesieniu do języka polskiego. Ponadto na przestrzeni lat 2010 - 2012 wskaźniki dotyczące znormalizowanej skali Staninowej ulegały zmianom na niekorzyść uczniów ze względu na umieszczenie ich wyników w niższych przedziałach. Przykładem potwierdzającym wyrażoną opinię, są wskaźniki zdawalności egzaminu maturalnego np. w 2012 r. z języka polskiego 96,3% czy języka niemieckiego 85,7%, podczas gdy na znormalizowanej skali staninowej wskazują stany niżej średnie i niskie”.

(dowód: akta kontroli str. 387-411c)

Wyniki maturalne²³ uczniów Szkoły w skali staninowej dla cyklu czteroletniego, który rozpoczął się w roku 2009, a zakończył w 2013 r. z języka polskiego na „wyjściu” zawierały się w 39 % w przedziale najniższym i w 70 % w przedziale średnim, natomiast wyniki maturalne uczniów Szkoły z matematyki na „wyjściu” zawierały się w 65 % w przedziale najniższym i w 35 % w przedziale średnim.

Według statystycznego wskaźnika edukacyjnej wartości dodanej²⁴ za lata 2010-2012, wynik egzaminu maturalnego 66 uczniów (uwzględnionych w bazie wyników) z części humanistycznej (język polski, wiedza o społeczeństwie) jak i odrębnie z języka polskiego wskazuje, że uczniowie osiągnęli dodatni wskaźnik EWD (2,5) z tych przedmiotów, a uzyskane wyniki na egzaminie maturalnym nieznacznie przekroczyły średnią krajową (101). Natomiast z części przedmiotów matematyczno-przyrodniczych (matematyka, biologia) i odrębnie z matematyki, Szkoła osiągnęła ujemny wskaźnik EWD (- 4), a wyniki uczniów uzyskane na egzaminie z tych przedmiotów były niższe (89,0) od średnich wyników uzyskanych przez uczniów w kraju. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że w połączonej bazie wyników²⁵ brakowało 6% danych.

Dyrektor Szkoły analizował efekty nauczania w poszczególnych latach szkolnych i podejmował działania w celu ich poprawy. Dodatkowo uruchomiono zajęcia pozalekcyjne mające na celu wyrównanie i podniesienie poziomu wiedzy z przedmiotów maturalnych. W procesie przygotowania uczniów do matury przyjęto zasadę, że nauczyciele wykorzystując arkusze egzaminacyjne z lat poprzednich dostępne w internecie, przeprowadzali co roku dwukrotnie próbną maturę. Wyniki tych działań wskazywały na stan przygotowania uczniów do egzaminu maturalnego.

(dowód: akta kontroli str. 387-391, 412-422, 408-411)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę na słabe wyniki osiągnięte przez uczniów na egzaminach maturalnych z matematyki.

3.3. Wyniki szkoły uzyskane w konkursach, olimpiadach przedmiotowych i turniejach.

Opis stanu
faktycznego

W latach 2012-2013 uczniowie Szkoły nie brali udziału w konkursach, turniejach i olimpiadach w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 stycznia 2002 r w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad²⁶. Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że „Większość uczniów nie kwalifikowała się do tego typu konkursów i olimpiad, natomiast uczniowie wyróżniający się pomimo starań czynionych przez nauczycieli nie byli zainteresowani udziałem w konkursach”.

(dowód: akta kontroli str. 423)

W okresie poddanym kontroli 310 uczniów Szkoły wzięło udział w 30 innych formach współzawodnictwa i prezentacji osiągnięć uczniów i Szkoły, a 55 z nich dotarło do finału i zostało laureatami.

(dowód: akta kontroli str. 424-425)

²³ Analiza była oparta na porównaniu średnich wyników egzaminu gimnazjalnego uzyskanymi przez wszystkie Gimnazja w województwie śląskim uzyskanymi z części (bloku) humanistycznego i z części (bloku) matematyczno-przyrodniczego na „wejściu” do Szkoły i wyników egzaminów maturalnych pojedynczych przedmiotów obowiązkowych, tj. z j. polskiego i matematyki na „wyjściu” ze Szkoły. Na potrzeby analizy wykorzystano wyniki egzaminów maturalnych oraz informacje o wynikach egzaminów gimnazjalnych w województwie śląskim z Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie gdyż Szkoła nie dysponowała wynikami w skali staninowej gdyż były one w dyspozycji Dyrektorów poszczególnych gimnazjów z których przybywali do Technikum fryzjerskiego uczniowie.

²⁴ Metoda statystycznego porównania efektywności nauczania w szkole, zwana dalej „EDU”.

²⁵ Publikowanej na stronie www.ewd.edu.pl

²⁶ Dz. U. nr 13 poz. 125, ze zm.

Ankietowani nauczyciele uznali, że realizując program nauczania w szczególności koncentrowali się na treściach i umiejętnościach niezbędnych uczniom na egzaminie zewnętrznym. Ich zdaniem sprawdziany i egzaminy w sposób właściwy i rzetelny sprawdzały wiedzę uczniów a Szkoła umożliwiła wprowadzenie innowacyjnych metod nauczania i nowych projektów.

Według 22% uczniów, nie korzystali oni z płatnych zajęć pozalekcyjnych, a 80% ankietowanych uważało, że mogliby mieć lepsze oceny, ale zdaniem większości z nich (64%) nie osiągnęli lepszych wyników, ponieważ nie mieli czasu się przygotować. Natomiast 17% uczniów uważało, że nie zależało im na osiągnięciu lepszych wyników w nauce i przeszkodą w osiągnięciu tych wyników było zbyt dużo prac domowych. Ci sami uczniowie uważali, że mogliby osiągać lepsze wyniki w nauce, gdyby nauczyciele potrafili zaciekawić ich swoim przedmiotem i organizowali więcej zajęć pozalekcyjnych. Uważali również, że w szkole byli lub raczej byli oceniani sprawiedliwie oraz że byli informowani na bieżąco o ocenach i wiedzieli lub raczej wiedzieli, dlaczego takie otrzymali. Natomiast 90 % uczniów lubiło lub raczej lubiło chodzić do szkoły i ponownie wybrałoby tę szkołę.

Rodzice wybierając szkołę brali pod uwagę wyposażenia sal, opinie o szkole i nauczycielach oraz opinię znajomych, byli informowani o postępach w nauce swojego dziecka w stopniu wystarczającym i wskazali, że ich dzieci chętnie lub raczej chętnie chodzili do szkoły i ponownie lub raczej ponownie wybrałoby tę samą szkołę dla swojego dziecka.

(dowód: akta kontroli str. 156-207, 208-272, 273-338)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę na brak aktywności i nieuczestniczenie uczniów Szkoły w olimpiadach przedmiotowych.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

4. Organizacja i realizacja procesu dydaktycznego.

4.1. Kwalifikacje nauczycieli.

Opis stanu
faktycznego

Stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli²⁷ wszyscy nauczyciele spełniali wymagania w odniesieniu do realizowanego przydziału zajęć edukacyjnych w roku szkolnym 2012-2013.

W kontrolowanym okresie średni stan zatrudnienia w Szkole wynosił 32 nauczycieli, w tym 18 nauczycieli dyplomowanych, 10 nauczycieli mianowanych, 2 nauczycieli kontraktowych i 1 bez stopnia awansu zawodowego (instruktor nauki zawodu: Pracownia fryzjerska – 14 godzin i Specjalizacja 8 godzin lekcyjnych).

Jeden nauczyciel mianowany był zatrudniony w pełnym wymiarze godzin pozostałych 31 nauczycieli zatrudniono w niepełnym wymiarze godzin na podstawie umowy zlecenia.

(dowód: akta kontroli str. 426-456)

4.2. Prawidłowość wdrażania szkolnych programów nauczania.

Opis stanu
faktycznego

Dyrektor Szkoły prawidłowo wdrożył do użytku szkolnego szkolne programy nauczania. Stosownie do art. 22a ust 1 i ust 2 u.s.o., Dyrektor Szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, dopuścił do użytku w dniu 1 września 2010 r. zaproponowane przez nauczycieli programy nauczania opracowane przez innych autorów.

Dopuszczone do użytku programy nauczania z 26 przedmiotów stanowiły odpowiednio zestaw programów nauczania w Szkole. W szkolnym zestawie programów nauczania uwzględniono całość podstawy programowej kształcenia ogólnego dla Szkoły, w tym całość podstawy programowej kształcenia w zawodzie technika fryzjera.

(dowód: akta kontroli str. 457-467)

²⁷ Dz. U. Nr 50 poz. 400 ze zm.

Realizowane przez nauczycieli języka polskiego i matematyki w klasie I w roku szkolnym 2012/2013 programy nauczania²⁸, dopuszczone były do użytku szkolnego przez Dyrektora Szkoły i spełniały warunki²⁹ nauczania określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie dopuszczenia w szkole programów wychowania przedszkolnego, programów nauczania oraz dopuszczenia do użytku szkolnego podręczników³⁰.

(dowód: akta kontroli str. 468- 496)

4.3. Zgodność realizacji programów nauczania z podstawą programową kształcenia ogólnego.

Opis stanu faktycznego

Wybrane losowo z dziennika lekcyjnego prowadzonego w roku szkolnym 2012/2013 w klasie pierwszej w roku szkolnym 2012/2013, 5 tematów lekcyjnych z języka polskiego, odpowiadało treściom nauczania opisanym w szkolnym programie nauczania i w podstawie programowej, określonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.

(dowód: akta kontroli str. 468-471)

4.4. Zachowanie minimalnego wymiaru obowiązkowych zajęć edukacyjnych dla danego cyklu nauczania na każdym etapie edukacji.

Opis stanu faktycznego

Wymiar zajęć dla oddziału A, który rozpoczął naukę w roku szkolnym 2009/2010 i ukończył IV etap edukacyjny w roku szkolnym 2012/2013 przyjęty w szkolnym planie nauczania dla czteroletniego cyklu nauczania został zrealizowany i był zgodny z ramowym planem nauczania dla Technikum określonym w załączniku nr 12 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych³¹.

(dowód: akta kontroli str. 497-500d)

Ankietowani rodzice (96 %) znali wymagania edukacyjne obowiązujące młodzież w szkole, a przyjęte wymagania zapewniały oczekiwany poziom wiedzy (92 %). Zdaniem rodziców w ciągu roku szkolnego nie było potrzeby wpływania na zmianę oferty edukacyjnej oferowanej przez szkołę (72 %). Rodzice uważali również, że nauczyciele uczący w szkole byli merytorycznie przygotowani do nauczania przedmiotów (52 %), jednak niektórzy z nich (20 %) stwierdzili również, że trudno było im to ocenić. Według 44 % rodziców, nauczyciele uczący w szkole byli przygotowani do rozwiązywania problemów wychowawczych uczniów, 52 % rodziców było zdania, że nie wszyscy nauczyciele byli do tego przygotowani. Nauczyciele uczący ich dzieci dbali - ich zdaniem - o przestrzeganie zasad dobrego wychowania, o bezpieczeństwo uczniów i przegotowywali je do życia w społeczeństwie (68 %), dwanaście procent nie miało zdania w tym zakresie.

Wszyscy nauczyciele stwierdzili, że mieli wpływ na wybór programu nauczania.

Uczniowie (84 %) uznali, że zostali zapoznani z wymaganiami edukacyjnymi dotyczącymi poszczególnych przedmiotów. Nauczyciele, w opinii uczniów, zachęcali do samodzielnego myślenia (69 % ankietowanych), a także zawsze (56 %) lub czasami (31 %) potrafili zaciekać swoim przedmiotem i zawsze (50 %) lub czasami (34 %) prezentowali materiał w sposób zrozumiały.

(dowód: akta kontroli str. 156-207, 208-272, 273-338)

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

Ocena cząstkowa

²⁸ J. Polski „Zrozumieć tekst – zrozumieć człowieka” nr dopuszczenia 463/1/2012/WSiP i matematyka „Poznać zrozumieć – zakres podstawowy” nr dopuszczenia 540/1/2012/WSiP.

²⁹ Warunki określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie dopuszczenia w szkole programów wychowania przedszkolnego, programów nauczania oraz dopuszczenia do użytku szkolnego podręczników § 4 ust 1, § 4 ust 1 pkt 2 lit. a, lit. b, lit c, lit. d, lit e i § 4 ust 2 pkt 3.

³⁰ Dz. U. 2012., poz. 752.

³¹ Dz. U. Nr 15poz 142 ze zm.

5. Wspieranie kształcenia uczniów z trudnościami w nauce i zaburzeniami rozwojowymi.

Opis stanu faktycznego

W statucie Szkoły określono, że Szkoła udzielała pomocy psychologicznej i pedagogicznej współpracując w ww. zakresie z poradnią psychologiczną oraz innymi ośrodkami specjalistycznymi świadczącymi doradztwo i pomoc uczniom i rodzicom.

W roku szkolnym 2012-2013 dla trzynastu uczniów dostosowano wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb³², zgodnie z wydanymi opiniami lub zaleceniami.

W ww. okresie Szkoła prowadziła zajęcia rewalidacyjne dla trzech uczniów/uczennic w wymiarze 6 godzin tygodniowo oraz zajęcia wyrównawcze z matematyki dla 15 uczniów w wymiarze 1 godziny tygodniowo.

(dowód: akta kontroli str. 18, 31, 501-504)

W roku szkolnym 2012/2013 dla 8 uczniów (3 niepromowanych i 5 promowanych warunkowo), Szkoła zorganizowała zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze w formie indywidualnego nauczania i współpracy z pedagogiem szkolnym, w wymiarze 1 godziny tygodniowo (7 uczniów z matematyki i 1 uczeń z języka niemieckiego).

(dowód: akta kontroli str. 504-505)

W większości ankietowani rodzice stwierdzili, że ich dzieci mogły korzystać z pomocy pedagoga, ale o możliwości korzystania z psychologa przez młodzież wiedziało tylko 10 (40 %) rodziców. Według 18 (72 %) rodziców, Szkoła zapewnia dostateczną pomoc uczniom, którzy mają trudności w nauce, natomiast 7 (28 %) rodziców było przeciwnego zdania.

Nauczyciele stwierdzili, że oferta zajęć pozalekcyjnych wspierających zainteresowania i uzdolnienia uczniów była bardzo obszerna (44 %) lub odpowiednia (56 %).

Wszyscy uczniowie wiedzieli, że w Szkole był zatrudniony pedagog, natomiast 8 (25 %) uczniów stwierdziło, że Szkoła nie zatrudniała psychologa, a 13 (52 %) uczniów nie wiedziało czy taki był zatrudniony. W przypadku problemów, 16 (50 %) uczniów oświadczyło, że uzyskali pomoc pedagoga, a z pomocy psychologa skorzystało 8 (25 %) uczniów. Pozostali ankietowani uczniowie stwierdzili, że nie było potrzeby korzystania z takiej pomocy, natomiast wszyscy uczniowie stwierdzili, że w razie problemów w nauce zawsze mogli zwrócić się do nauczyciela o pomoc.

(dowód: akta kontroli str. 156-207, 208-272, 273-338)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

6. Wspieranie kształcenia uczniów uzdolnionych.

Opis stanu faktycznego

W roku szkolnym 2012/2013 jeden uczeń stypendysta Prezesa Rady Ministrów otrzymał pomoc Szkoły w wymiarze 6 godzin tygodniowo, w zakresie indywidualnego wsparcia w procesie nauczania, w formie zajęć rozwijających uzdolnienia w zakresie Innowacji we fryzjerstwie, z języka angielskiego zawodowego (2 godziny), języka hiszpańskiego (2) i zajęć z kulturoznawstwa (2).

(dowód: akta kontroli str. 506-506b)

Dla rozwoju uczniów najzdolniejszych w ww. okresie w Szkole organizowano pozalekcyjne zajęcia kulturalno – oświatowe dla 8 uczniów w wymiarze 2 godzin tygodniowo, literacko-recytatorskie dla 23 uczniów w wymiarze 2 godzin tygodniowo i technik samoobrony w wymiarze 2 godzin tygodniowo.

Ankietowani rodzice w 15 przypadkach (60 %) stwierdzili, że Szkoła wspiera uzdolnienia uczniów, natomiast w 8 przypadkach (32 %) stwierdzili, że ich to nie dotyczy.

³² Opinie o stwierdzonej dysleksji (6 osób), opinie o stwierdzonej dysortografii (2), opinia o stwierdzonej dysharmonii funkcji poznawczych (1), opinia o stwierdzonej obniżonej sprawności intelektualnej (1), orzeczenie o niepełnosprawności słuchowej (3).

Wszyscy nauczyciele stwierdzili, że dyrekcja wspiera nauczycieli w przygotowaniu uczniów do udziału w konkursach (olimpiadach), zawodach szkolnych.

(dowód: akta kontroli str. 156-207, 208-272, 273-338, 507)

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

Ocena cząstkowa

Opis stanu faktycznego

7. Wspieranie rozwoju zainteresowań uczniów – organizacja zajęć pozalekcyjnych.

W badanym okresie w celu rozwoju zainteresowań i zagospodarowania czasu wolnego uczniów, w ramach zajęć pozalekcyjnych, Szkoła rokrocznie organizowała dla ogółem 120 uczniów (30 rocznie) we współpracy z firmami fryzjersko kosmetycznymi, specjalistyczne szkolenia obejmujące aktualne trendy i nowoczesne techniki w branży fryzjerskiej. Również rokrocznie Szkoła przygotowywała ogółem 40 uczniów (10 rocznie) do konkursów przedmiotowych organizowanych przez Zakłady Doskonalenia Zawodowego z zakresu przedsiębiorczości (konkurs na biznes plan) i z fryzjerstwa, wizażu (konkurs fryzjersko-kosmetyczny).

W 2013 r. w ramach projektu Unii Europejskiej pn. „Zawodowe inspiracje” 20 uczniów Technikum Fryzjerskiego przebywało bezpłatnie na praktyce zawodowej (stażu) w salonach fryzjerskich w Granadzie w Hiszpanii (tygodniowy wymiar zajęć wynosił 6 godzin). Wszyscy uczestnicy otrzymali certyfikaty potwierdzające, że zatwierdzony program merytoryczny został zrealizowany.

(dowód: akta kontroli str. 508-515)

Zdaniem 16 rodziców (64 %), oferta zajęć pozalekcyjnych w szkole jest odpowiednia, natomiast dla 9 (36 %) z nich oferta ta była za mała. Dla 9 (28 %) uczniów zajęcia pozalekcyjne rozwijają ich zainteresowania, w opinii 12 uczniów (38 %) nie wszystkie zajęcia są dla nich rozwijające i dla 10 (31 %) uczniów takie zajęcia nie rozwijają ich zainteresowań.

(dowód: akta kontroli str. 156-207, 208-272, 273-338)

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

Ocena cząstkowa

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Katowice, dnia 10 października 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Katowicach

Kontroler

Dyrektor

Wiesław Pietrzyk

Starszy inspektor kontroli państwowej

Piotr Miklis